

Bijzondere aantastingen door insecten in 1979

door

G. VAN ROSSEM, C. F. VAN DE BUND, H. C. BURGER en L. J. W. DE GOFFAU
Plantenziektenkundige Dienst, Wageningen

ABSTRACT. — Attention is drawn to the increasing importation of plants from other continents and the risk of introducing undesirable insect species. Since 1976 a survey of all intercepted insect species is given in the annual report of the Plant Protection Service.

Lily bulbs from Japan were found infested with *Frankliniella lilivora* Kurosawa, 1937 (Thysanoptera).

Reesa vespulae (Milliron) (Col., Dermestidae) was met with in a seed warehouse and it seems to be the first time that this insect was found in the Netherlands.

De laatste jaren worden steeds meer planten en plantdelen geïmporteerd uit allerlei gebieden van de wereld. Hierdoor nemen de risico's van het binnenkomen van voor ons land ongewenste insecten toe. Bij import van tropische en subtropische soorten betekent dit vooral gevaar voor onze kasteelten. Wij zijn echter nog meer bevreesd voor importen van insecten uit andere continenten met een vergelijkbaar klimaatgebied, zodat vestiging in de open lucht in ons land tot de mogelijkheden behoort. Hierbij komt dat de determinatie van soorten uit andere continenten voor ons uiteraard in vele gevallen moeilijkheden oplevert of zelfs onmogelijk is. Wij zullen hier

Fig. 1. Rups van *Sibine stimulea* (Clemens), „saddleback caterpillar”.

Foto A. van Frankenhuyzen

enige treffende gevallen vermelden van insecten die bij importcontroles werden vastgesteld. Sinds 1976 wordt een uitvoeriger overzicht gepubliceerd in het Jaarboek van de Plantenziektenkundige Dienst.

Lepidoptera

Op palmen, eind 1978 geïmporteerd uit Florida, kwamen rupsen voor die bleken te behoren tot de familie Cochliidiidae. Het gelukte één vlinder uit te kweken die door ons gedetermineerd werd als *Sibine stimulea* (Clemens), de „saddleback caterpillar”, hetgeen betrekking heeft op de merkwaardige dorsale zadelvormige aftekening. Deze rups is voorzien van brandharen, die een hevige jeuk kunnen veroorzaken. Het is een polyfage, Noordamerikaanse soort.

Thysanoptera

Leliebollen die waren geïmporteerd uit Japan bleken besmet te zijn met trips, die behoorde tot de soort *Frankliniella lilivora* Kurosawa, 1937. De determinatie werd bevestigd door de heer W. P. Mantel (IPO). Deze soort is bekend als schadelijk aan leliebollen in Japan, Korea en China. In Nederland is deze trips, waarover zeer weinig gegevens in de literatuur te vinden zijn, nog niet eerder aangetroffen in geïmporteerde leliebollen. In de USA is de soort wel eerder gevonden. Wij achten voorzichtigheid met deze trips gewenst, aangezien vestiging in ons land tot de mogelijkheden behoort.

Coccoidea

Op *Euphorbia atropurpurea* Brouss. uit Honduras bevonden zich schildluizen van de soort *Diaspis barrancorum* Lindinger, 1910. Deze schildluis was tot dusver alleen bekend van *Euphorbia obtusifolia* Poirr. subsp. *regis-jubae* Webb op Tenerife (Canarische eilanden), waarvan de soort beschreven is (zie Lindinger). *Euphorbia atropurpurea* en *E. o. regis-jubae* zijn nauw verwante soorten, die op de Canarische eilanden thuis horen. Bovengenoemde schildluis is dus kennelijk met de voedselplant naar Honduras geëxporteerd.

Diptera

In een kwekerij te Opheusden werd *Tilia vulgaris* Hayne aangetast door een galmug *Dasineura thomasiana* Kieffer. Jonge bladeren van *Tilia*, soms nog gedeeltelijk in het knopstadium, worden aangetast. De gallen treden meestal op in de voorzomer. Er is waarschijnlijk slechts één generatie per jaar. Een late aantasting in september, zoals deze, moet worden verklaard door de lange vliegtijd van de muggen. Naar onze mening is deze gal niet erg gewoon in ons land.

Hymenoptera

Uit Buchten (L.) werden ons wespen toegezonden van de soort *Vespa crabo* Linnaeus. Het nest bevond zich in een woonhuis. Dit is de eerste melding van deze soort die wij hebben ontvangen sinds de vijftiger jaren, toen deze wesp heel gewoon was in ons land.

Coleoptera

Bij een zaadhandelaar te Bleiswijk werd in partijen zaad de kever *Reesa vespulae* (Milliron) (fam. Dermestidae) aangetroffen, waarvan ook larven werden gevonden. Deze kever, die veel gelijkenis vertoont met sommige *Trogoderma*-soorten, is afkomstig uit Noord-Amerika. Sinds 1963 wordt *R. vespulae* in Noorwegen en Finland in woningen gevonden. Ook in Duitsland, Engeland en Denemarken is de soort de laatste jaren aangetroffen (zie R. G. Adams). Uit ons land was *R. vespulae* nog niet bekend. Kevers en larven leven van zowel dierlijk als plantaardig voedsel, zoals dode insecten en zaden. Vooral in opgeslagen voorraden zaad kan belangrijke schade optreden. In woningen wordt weinig schade ondervonden, het voedsel zou daar voornamelijk bestaan uit etensresten zoals broodkruimels.

Orthoptera, Tetrigidae

Van een particulier te Nuenen ontvingen wij *Tetrix nutans* Hagenbach, 1822 (*tenuicornis* Sahlb., 1893), die op een kwekerij schade veroorzaakte aan kiemplanten. Deze kleine sprinkhanen komen voor op schaars begroeide grond, bij voorkeur vlak bij bosweiden en ook wel op

Fig. 2. Gal van *Dasineura thomasiana* Kieffer op *Tilia vulgaris* Hayne te Opheusden.

kaalkapterreinen. Zij voeden zich meestal met grassen, maar kunnen onder bepaalde omstandigheden zich ook wel met andere planten voeden. Zij kunnen daardoor soms enige schade aan kiemplanten veroorzaken. Over het algemeen is dit echter van weinig betekenis en is een bestrijding niet nodig.

LITERATUUR

- Adams, R. G., 1978. The first British Infestation of *Reesa vespulae* (Milliron) (Col. Dermestidae). — *Entomologist's Gaz.* 29: 73-75, 1 Plate.
- Kurosawa, M., 1937. Descriptions of four new Thrips in Japan. — *Kontyû* 9 (3): 266-275, 1 Plate.
- Lindinger, Leonhard, 1910. Afrikanische Schildläuse IV. Kanarische Cocciden, ein Beitrag zur Fauna der Kanarischen Inseln. — *Jahrb. Hamb. wiss. Anst.* 28, Beih. 3: 1-38, 3 Tafeln.

Geertjesweg 15, 6703 BJ Wageningen

DIEFSTAL VAN LEPIDOPTERA. In het weekeinde van 3 maart jl. zijn uit het atelier van de heer H. Stammeshaus acht laden met voornamelijk Indonesische Lepidoptera gestolen. Wie materiaal onder ogen krijgt, waarvan hij vermoedt dat het van deze diefstal afkomstig is, wordt verzocht contact op te nemen met de heer Stammeshaus, Grensstraat 15, 1091 SV Amsterdam, tel. 020-940634, of met de politie.